

TFK ainekava põhikoolile	1.Ainevaldkond: Kunstained	2.Õppeaine: MUUSIKA
3.Kooliaste: II kooliaste	4.Klass: 6. klass	5.Tundide arv: 35
Õppeaine kirjeldus (sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused):		
<p>II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalseid muusikalisi võimeid arendades ning rakendades erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng.</p> <p>Muusikatunnis <u>lauldakse a cappella</u> ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Jätkatakse õpilaste vokaalsete võimete arendamist (hingamine, tämber, diapasoon, intonatsioon), arvestades õpilase häälemurde perioodiga. Ühislauluvarasse kuuluvad laulud, mis seovad erinevaid põlvkondi ja kannavad edasi ühislaulmise traditsiooni säilimist.</p> <p><u>Pillimängu</u>oskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes mängides, kus pööratakse tähelepanu ansambli</p>		
<p>mängu oskuse kujundamisele. Suunatakse kuulama pillide tämbrilisi omadusi ja nende kokkusobivust koosmängus. Arendatakse rütmi- ja plaatpillide, väikekandle, plokkflöödi ning võimalusel ka teiste pillide mängimise oskust ja vilumust.</p> <p><u>Muusikalise liikumise</u> kaudu arendatakse õpilastes julgust end vabalt väljendada. Muusikalises liikumises on keskmes eesti ning teiste rahvaste tantsud. Muusikalist liikumist kasutatakse erinevate karakterite väljendamisel ja muusikavormide tundmaõppimisel. Omaloominguliste liikumisimprovisatsioonide kaudu toetatakse loovuse arengut muusikas.</p> <p><u>Muusika kuulamise</u> on oluline muusika kuulamisoskuste kinnistamine. Muusika kuulamisel tutvutakse eesti ja teiste rahvaste muusikaga, erinevate muusikažanritega ja muusikainstrumentidega. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Otsitakse infot heliloojate ja kodukoha loomeinimeste kohta (interpreet, luuletaja jt) ning tutvutakse nende loominguga. Kujuneb kriitiline suhtumine internetis leiduvasse muusikasse.</p> <p><u>Omalooming</u> võimaldab omandatud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust, loova katsetada ning rakendada uutes olukordades (kaasmängud, <i>ostinato</i>'d, rütmilis-meloodilised improvisatsioonid, iseseisvad muusikapalad, muusikaline liikumine, tekstide loomine jne). Leitakse loomingulisi ühiseid erinevate ainevaldkondadega (keeled, kunst, kirjandus jt).</p> <p>Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, sh muusikalist kirjaoskust. Õpilaste muusikalist eneseväljendust ja isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms). Laulupeo traditsiooni edasikandumisel tähtsustub õpilaste osavõtt (kooli)koori tegevuses.</p> <p>Silmaringi avardamise, kontserdikultuuri kujundamise ja muusika kuulamise kogemuse saamise eesmärgil käiakse õppekäikudel (kontserdid, muusikaetendused, muuseumid jne). Kohtutakse kodupaiga, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega. Õppekäikudel kogetut arutletakse ja analüüsitakse õpetaja kaasabil.</p> <p>Muusikaliste tegevuste kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära. Õppimises ja õpetamises pööratakse tähelepanu hariduslike erivajadustega (sh muusikaliselt andekate) õpilaste võimete arendamisele.</p>		

Õppesisu ja metoodilised soovitused, sh õpistrateegiate rakendamine, diferentseerimise võimalused (Mis tegevused või ülesanded aitavad jõuda õpitulemuste saavutamisele; kuidas toetada)

LAULMINE

Korratakse ja kinnistatakse 5. klassis omandatud oskusi ja teadmisi.

Repertuaar. Lauldakse eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehääelseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule. Väärtustatakse ühislaulmist, lauldakse peast II kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter). Repertuaari valikul arvestatakse ka eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega. Tutvustatakse laulu autoreid.

Laulmine ja laulutehnika. Lauldakse hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt *a cappella* ja saatena nii kooris, ansambelis kui ka üksi. Osaletakse laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsitakse kogetut suuliselt ja kirjalikult.

- **Interpretatsioon.** Väljendatakse lauldes muusika sisu ja meeleolu, kasutades erinevat dünaamikat ja tempot. Kinnistatakse erinevaid itaaliakeelseid tempotermineid.

Muusikaline kirjaoskus. Rakendatakse lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutatakse laulu õppides relatiivseid astmeid ja absoluutseid helikõrgusi. Noodist lauldes järgitakse rütmi ja meloodia liikumist.

PILLIMÄNG

Musitseerimisel kasutatakse õpitud rütme, rütmifiguure ja pause. Noodist mängimisel kinnistatakse absoluutset noodisüsteemi.

Kehapill. Rakendatakse kehapilli *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Rütmipillid. Mängitakse oma koolis olevatel rütmipillidel, kasutades pillide õigeid mänguvõtteid. Rakendatakse rütmipille *ostinato*'des, kaas-, eel- ja/või vahemängudes, kasutades õpitud rütme.

Väikekannel, plokkflööt. Võimalusel mängitakse väikekandlel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.

Klaviatuur. Paigutatakse absoluutsed helikõrgused (tähtnimetused) klaviatuurile (klaver, erinevad rakendused) ja mängitakse lihtsamaid meloodiaid klaviatuuril.

MUUSIKALINE LIIKUMINE

Liikumistegevusi viiakse läbi nii üheskoos, gruppides kui ka üksi, mille käigus liigutakse ja tunnetatakse nii enda kui ka teiste kohalolekut ruumis.

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Kinnistatakse liikumise kaudu õpitud rütme, rütmifiguure ja pause.

Tajutakse muusika erinevaid temposid ja väljendatakse dünaamika ja helikõrguste muutusi liikumise kaudu. Kujundatakse ühiselt liikumiskompositsioone, väljendamaks muusikapala vormi.

Eesti laulu- ja ringmängud ning rahvatantsud. Teiste maade rahvatantsud. Mängitakse ühiselt erinevaid eesti laulu- ja ringmänge, tutvudes laulumängu sisu ja pärimusliku traditsiooniga. Tutvutakse valikuliselt erinevate maade rahvatantsudega, kasutades nende põhisamme.

MUUSIKALINE OMALOOMING

Omaloomingut luuakse ja esitatakse üksi, ansambelis ja/või kõik koos. Katsetatakse julgelt loomeideedega, kasutades muusikalisi osaoskusi (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine) nii eraldi kui ka omavahel lõimitult. Luuakse iseseisvalt rütmilis-meloodilisi improvisatsioone.

Laulmine. Luuakse erinevaid muusikast lähtuvaid tekste.

Pillimäng. Luuakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge, *ostinato* 'sid ning muusikapalu, mida esitatakse üksi või rühmas.

Omaloomingut luues rakendatakse õpitud muusikalise kirjaoskuse teadmisi. Väikekandlil ja/või plokkflöödil esitatakse omaloomingut, kasutades õpitud mänguvõtteid.

Liikumine. Väljendatakse muusikapala karakterit improviseeritud liikumise kaudu.

Digivahendid. Katsetatakse omaloomingus erinevate rakendustega.

MUUSIKA KUULAMINE

Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamusi ning avaldatakse nende kohta arvamust eakohaselt suuliselt või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades või muul looval viisil.

Autorid. Uuritakse valikuliselt (näiteks eesti heliloojad, õpitava maa helilooja(d)) kuulatud heliteose autori loometegevust, kasutades teabe leidmiseks erinevaid infoallikaid. Tutvustatakse infot kaaslastele.

Eesti rahvamuusika ja Euroopa rahvaste muusika. Eristatakse kuuldeliselt eesti rahvamuusikat teiste maade rahvamuusikat (valikuliselt näiteks Soome, Rootsi, Norra, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Austria, Suurbritannia, Venemaa).

Tutvustatakse valikuliselt erinevate maade rahvapillidega ja leitakse erinevusi ja sarnasusi eesti rahvapillidega (pillirühm kuju, kõla).

Vokaal- ja instrumentaalmuusika. Tutvutakse programmiliste vokaal- ja instrumentaalmuusikateostega. Kuulatakse valikuliselt Euroopa heliloojate loomingut, sh popmuusikat. Tutvutakse muusikateose interpreteerimisvõimalustega (töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver).

Kontsert. Teatakse kontserdikülastaja hea käitumise tavasid. Analüüsitakse kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, antakse kuuldule ja nähtule hinnang ning jagatakse kogemusi kaaslastega.

Muusika väljendusvahendid. Kirjeldatakse ja analüüsitakse kogetud muusikaelamust õpitud oskussõnavara kasutades.

Põhimõisted:

Korratakse ja kinnistatakse õpitud mõisteid.

Uued mõisted: rahvaviisi seade (õppesisus pole kirjas), programmiline muusika, interpretatsioon, töötlus, orkestratsioon, remiks, kaver

Praktilised tööd:

LAULMINE

Loomuliku kehahoiu ja laulmisele omaste hingamis põhimõtete kinnistamine.
Eakohaste ühislaulude, eesti- ja teiste rahvaste laulude laulmine.
Laulmine ja improviseerimine.
Kaanonite laulmine.
4. ja 5. klassi ühislaulude kordamine.
Osalemine koolikoori tegevuses.

PILLIMÄNG

Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel.
Võimalusel musitseerimine väikekandel või plokkflöödil, kasutades õpitud mänguvõtteid.
Lihtsamate meloodiate esitamine klahvpillidel või erinevatel digitaalsetel rakendustel.

MUUSIKALINE LIIKUMINE

Muusika väljendusvahendite tunnetamine liikumise kaudu. Muusika sisu ja karakteri väljendamine liikumise kaudu üksi või rühmas.
Erinevate liikumisimprovisatsioonide loomine.
Õpetajaga ühise liikumiskompositsiooni loomine, milles väljendatakse muusikapala ülesehitust (vormi).
Teiste maade lihtsamate põhisammude või lihtsamate tantsude tantsimine.

MUUSIKALINE OMALOOMING

Meloodia ja rütmi improviseerimine.
Lihtsate rütmilis-meloodiliste kaasmängude loomine keha-ja/või rütmipillidel.
Rütmikaanonite loomine ja esitamine.
Lihtsamate tekstide loomine ja esitamine.
Muusika meeleolu väljendamine loovliikumise kaudu.
Digitaalsete rakenduste kasutamine.
Kunstitöodes kuulatud muusika või laulu meeleolu ja/või karakteri väljendamine.

MUUSIKA KUULAMINE

Kuuldud muusikapala või laulu meeleolu ja/või karakteri kirjeldamine.
Kuuldud muusikapala karakteri väljendamine kunstiteose kaudu.
Valikuliselt erinevate heliloojate, näiteks eesti ja õpitava repertuaariga seotud heliloojate teoste kuulamine.
Lihtsamate kuulamistestide läbiviimine (näiteks pilli-, häälerühmade ja rahvapillide eristamine, heliloojate loomingu seostamine autoriga jne).
Võimalusel kontserdi külastamine (kontserdimaja, koolikontserdid jne).
Esitlused/plakatid pillidest, hääleliikidest, autoritest, erinevate maade kultuuridest jne

Seos lõiminguplaanidega (pealkiri ja hüperlink)

Õpitulemused:

LAULMINE

Õpilane:

- 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt;
- 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule;
- 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast II kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), "Majakene mere ääres" (Ü. Vinter);
- 5) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult;
- 6) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid.

PILLIMÄNG

Õpilane:

- 1) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;
- 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumentidiga;
- 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

MUUSIKALINE LIIKUMINE

Õpilane:

- 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
- 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;
- 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.

MUUSIKALINE OMALOOMING

Õpilane:

- 1) julgeb loomeideedega katsetada; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;
- 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas;
- 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes;
- 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda.

MUUSIKA KUULAMINE

Õpilane:

- 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;
- 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi;
- 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele;

- 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore;
- 5) eristab kuuldelselt sümfooniaorkestri pille ja pillirühmi;
- 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;
- 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.

Digipädevused:

- Digivahendite abil info leidmine, töötlemine ja säilitamine, selle asjakohasuse ja usaldusväärsuse hindamine.
- Nutiseadme kui tööriista eesmärgipärane kasutamine.
- Vabavaraliste programmide kasutamine loomingus

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud:

Õpilane:

- 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist;
- 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes –laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalises liikumises;
- 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;
- 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides;
- 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid;
- 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;
- 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse;
- 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas;
- 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest;
- 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust.

Hindamise kriteeriumid:

Hindamise eesmärk muusikas on toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi leidma isikupäraseid ideid ja loovaid lahendusi ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusikaharrastusele; juhtida ja toetada õpilasi haridustee valikul muusika valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgnevat õpet kavandades.

Õppetegevuse käigus motiveeritakse õpilase arengut vahetu suulise tagasiside kaudu, tuues välja soorituse positiivsed küljed ning andes edasiviivat nõu. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks.

Õpitud muusika hinnatakse suuliste sõnaliste ning kirjalike hinnangutega.

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes.

LAULMINE

Õpitud repertuaari esitamisel hinnatakse laulu esituse rütmilist täpsust ja võimetekohast intoneerimist, laulusõnade omandamist ja diktsiooni, väljendusrikkust, püüdlikkust ja õiget kehahoidu. Hindamisel saab arvestada: aktiivset osavõttu ühislaulmisest; õpilase arengut üksi ja/või rühmas lauldes; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist lauldes; õpilase osalemist koolikooris, esinemist

kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel, võistlustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol.

PILLIMÄNG

Pillimängus hinnatakse aktiivset osavõttu pillimängust; õpilase arengut üksi ja/või rühmas pilli mängides; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist pillimängus; õpilase osalemist instrumentaalansambelis või -orkestris; esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel; muusikaolümpiaadidel; laulupäevadel ja laulupeol.

MUUSIKALINE LIIKUMINE

Muusikalises liikumises hinnatakse aktiivset osavõttu muusikalisest liikumisest; üksi ja/või rühmas muusikalist liikumist; lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; kaasatöötamist tunnis; muusika oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikalises liikumises.

OMALOOMING

Omaloomingut hinnatakse aktiivset osavõttu loovtegevustest; üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; õigete pillimänguvõtete rakendamist loovtegevustes; eneseväljendusoskust; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist omaloomingus.

MUUSIKA KUULAMINE

Muusikat kuulates hinnatakse väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes; üksi ja/või rühmas töötamist, lähtudes õpilase võimetest ning nende arengust; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.

ÕPPEKÄIGUD

Õppekäikudel hinnatakse väljendus- ja arutlusoskust kuulatud muusikast vesteldes; muusikalise kirjaoskuse ja oskussõnade mõistmist ning rakendamist muusikat kuulates.